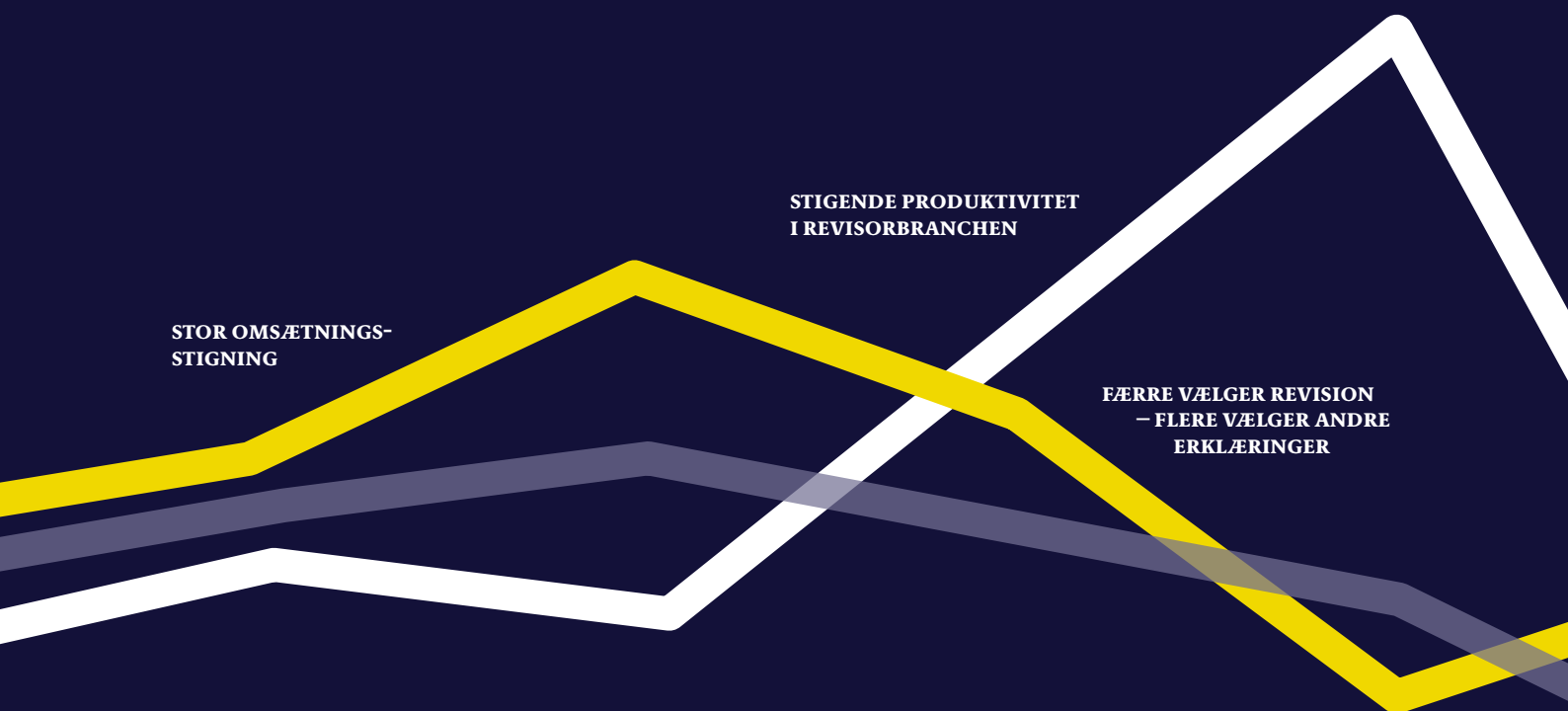

BRANCHEANALYSE 2019

DER ER FOR ALVOR KOMMET GANG I INDTJENINGEN I REVISORBRANCHEN

Efter flere år i kølvandet på finanskrisen med stagnerende vækst i omsætning er der for alvor kommet gang i indtjeningen i revisorbranchen. Fra 2010 til 2014 lå branchens omsætning og svingede nogenlunde stabilt omkring 15 mia. kr. Men fra og med 2014 er der sket en markant udvikling, hvor branchen år efter år har sat nye omsætningsrekorder. Den foreløbige kulmination er en omsætning på knap 20 mia. kr. i 2018. Det svarer til en omsætningsvækst på næsten 30 pct. på bare 4 år. Det er ganske imponerende og vidner om, at revisorbranchen med sine kvalitetsydelser og brede ydelsespalette for alvor har fået vind i sejlene.

Den positive udvikling i branchen finder paradoksalt nok sted i en periode, hvor mange virksomheder fravælger branchens kerneydelse – revision – til fordel for erklæringsformer med lavere sikkerhed. På få år er antallet af selskaber, der fravælger revision, steget fra nogle få tusinde til nu over 140.000. Det ses ved, at omsætningen i revisionsdelen og tilknyttede ydelser er faldet de senere år. Kerneydelsen revision er dog fortsat ryggraden i branchens omsætning, men det er samtidig tydeligt, at branchens indtjening rykker mod andre erklæringsformer og nye forretningsområder som fx rådgivning og andre services.

En vigtig årsag til indtjeningsfremgangen i branchen er en relativt høj og stigende produktivitet, der er et udtryk for branchens værditilvækst per årsværk. Højere produktivitet kan fx opnås igennem øget konkurrence, brug af ny teknologi eller et højere uddannelsesniveau. Siden 2008 er produktiviteten i revisorbranchen steget fra 575.000 kr. til 664.000 kr., hvilket svarer til en produktivitetsstigning på 15 pct. Det er meget overbevisende - også i sammenligning med andre EU-lande, hvor det kun er Holland, der har opnået samme høje produktivitet som herhjemme.

Her spiller ny teknologi og digitaliseringen af revisorbranchen utvivlsomt en stor rolle og vil komme til at betyde endnu mere i fremtiden. Automatiseringen af de rutineprægede og manuelle processer i revisorerne kombineret med introduktionen af data analytics og avancerede teknologier har åbnet op for nye og spændende forretningsområder for revisorerne. Det gælder fx analyser af transaktioner og besvigelser samt rådgivning omkring data og cybersikkerhed. Her har vi kun set begyndelsen, og denne udvikling vil tage yderligere til i de kommende år. Både til gavn for revisorerne kunder, for samfundet og for branchen selv.

Er det så ensbetydende med, at fremgangen fortsætter ind i 2019? Meget tyder på det, og branchen er kommet godt fra start i det nye år på et tidspunkt, hvor tilliden til erhvervslivet og vigtige samfundsinstitutioner som fx skattevæsenet har lidt et knæk. Og måske netop derfor. Tillid er kittet i et retssamfund som det danske. Her spiller revisorerne en central rolle, fordi branchen er med til at sikre, at banker, leverandører, investorer og myndigheder kan stole på de oplysninger, som bliver stillet til rådighed af virksomhederne.

Charlotte Jepsen
Adm. direktør
FSR – danske revisorer

SAMMENFATNING

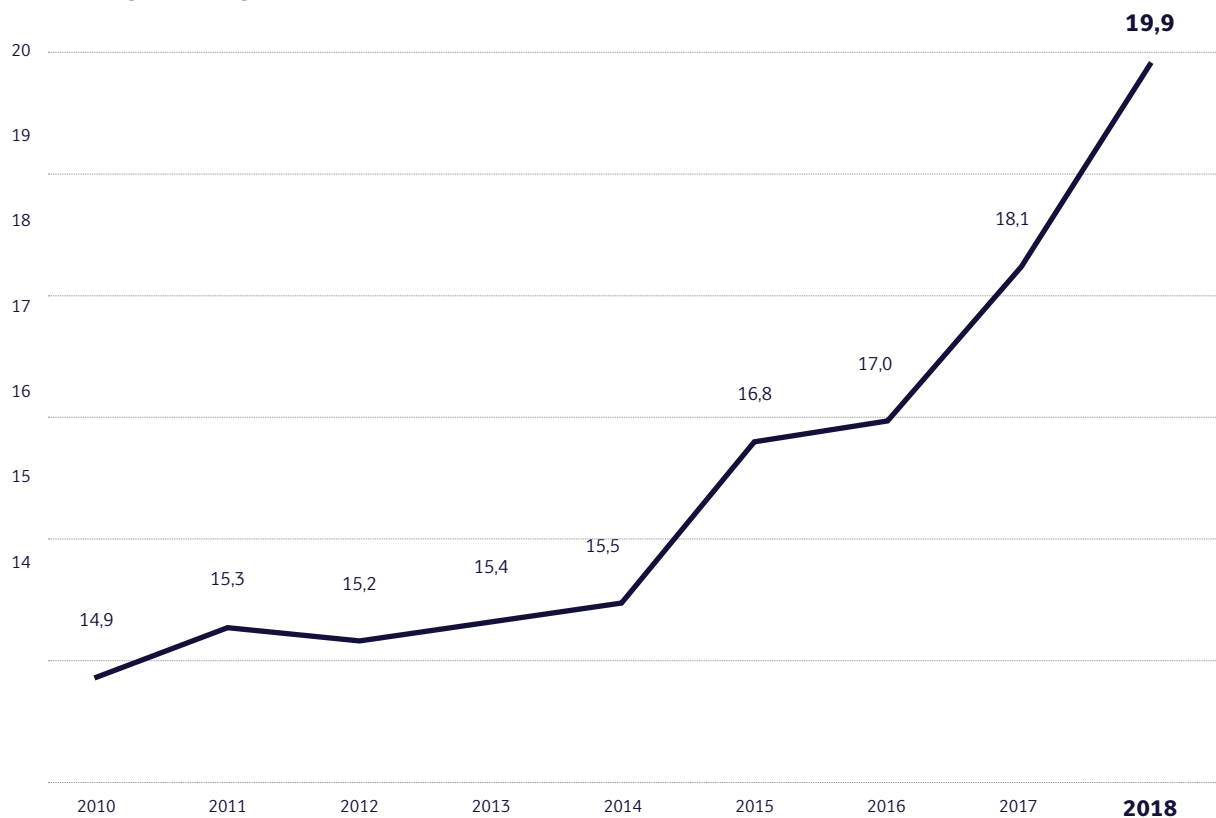
- Branchen har oplevet en flerårig vækst i omsætningen. Alene fra 2017 til 2018 er omsætningen steget med 1,8 mia. kr., hvilket svarer til en stigning på 9,8 pct
- For fjerde år i træk er antallet af medarbejdere i branchen steget, og i 2018 var der 16.048 fuldtidsbeskæftigede. Væksten kommer efter en personaletilpasning i kølvandet på finanskrisen, hvor medarbejdertallet faldt
- Hastig teknologisk og digital udvikling betyder, at kunderne i revisionsbranchen søger mod større revisionshuse, hvor de kan få specialiseret rådgivning inden for finansiering, cybersikkerhed mv., hvilket betyder, at revisorbranchen er gået igennem en konsolideringsbølge de seneste år
- I perioden 2008-2016 er arbejdsproduktiviteten steget med 15 pct. Sammenlignet med andre lande i Europa har den danske revisorbranche en høj produktivitet
- Revision, regnskab og skatterådgivning er stadig rygraden i branchens indtjening, men rådgivning til kunderne får en større og større betydning for revisionsvirksomhedernes forretningsgrundlag. Både som følge af lempelser i revisionspligten, men lige så meget på grund af en stigende efterspørgsel efter nye ydelser og højt specialiseret rådgivning inden for bl.a. data- og cybersikkerhed
- De godkendte revisionsvirksomheder ligger relativt jævnt fordelt i hele Danmark, dog med en højere koncentration omkring de større byer
- At være godkendt revisor er fortsat et mandefag - kun 1 ud af 5 godkendte revisorer er kvinder. Kvinderne er i højere grad registrerede revisorer, mens mændene er statsautoriserede revisorer.

FLERÅRIG VÆKST I OMSÆTNING

Omsætningstallene for 2018 viser, at revisorbranchen¹ havde et samlet salg på 19,9 mia. kr. i 2018². Dermed bygger branchen videre på den kraftige vækst, der har været siden 2014, med en stigning på 9,8 pct. alene fra 2017 til 2018.

Udviklingen betyder, at revisorbranchen set under et for fjerde år i træk sætter omsætningsrekord. Revisorbranchen er således ved at indhente noget af det vækstefterslæb, der har været i forhold til dansk erhvervsliv generelt siden 2010. Det hænger bl.a. sammen med, at der er kommet gang i mersalget i form af rådgivningsydelser i de senere år.

Omsætningsudvikling (mia. kr.), 2010-2018

Anm.: Omsætningen er opgjort som samlet salg i mia. kr. i løbende priser for branchegruppen "Revision og bogføring".

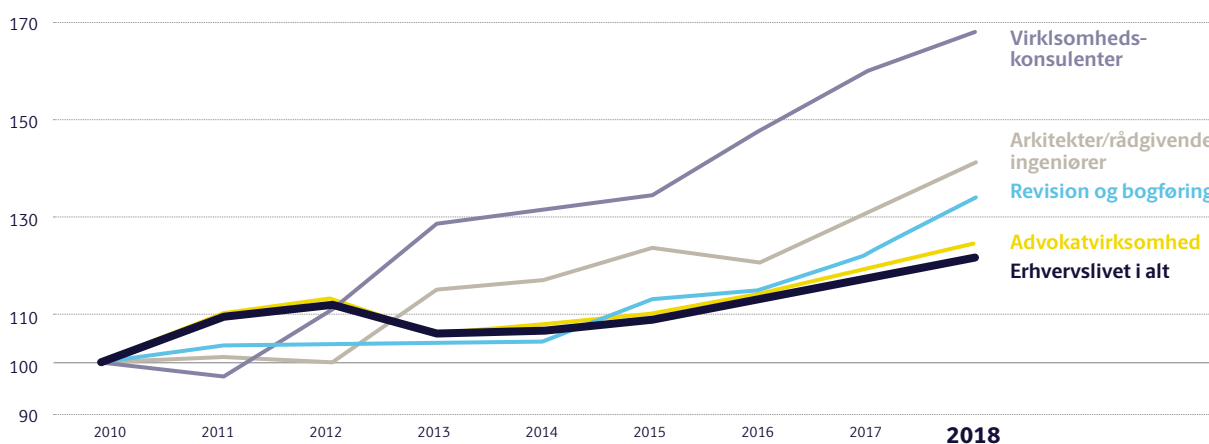
Kilde: Danmarks Statistik / FIKS33

¹ Revisorbranchen er i opgørelsen afgrænset til Danmarks Statistiks branchegruppering Bogføring, revision; skatterådgivning, hvilket betyder, at ikke alle virksomhederne, fx bogføringsvirksomheder, kan udføre erklæringsopgaver inden for revisorloven.

² Termen "samlet salg" bruges af Danmarks Statistik i statistikker, der er baseret på momsstatistikken.

Væksten i omsætningen viser, at der har været et efterslæb siden finanskrisen i revisorbranchen, men at branchen de seneste år har haft en markant væksthøjring. Det betyder, at væksten i revisorbranchen er højere end væksten i advokatbranchen for andet år i træk. Den er dog ikke på samme niveau som arkitekter og rådgivende ingeniører samt virksomhedskonsulenter, der har haft en procentvis vækst på hhv. 40 pct. og 68 pct. i perioden 2010 til 2018, mod revisorbranchens 33 pct.

Vækst i omsætningen i udvalgte brancher (indeks 2010=100), 2010-2018

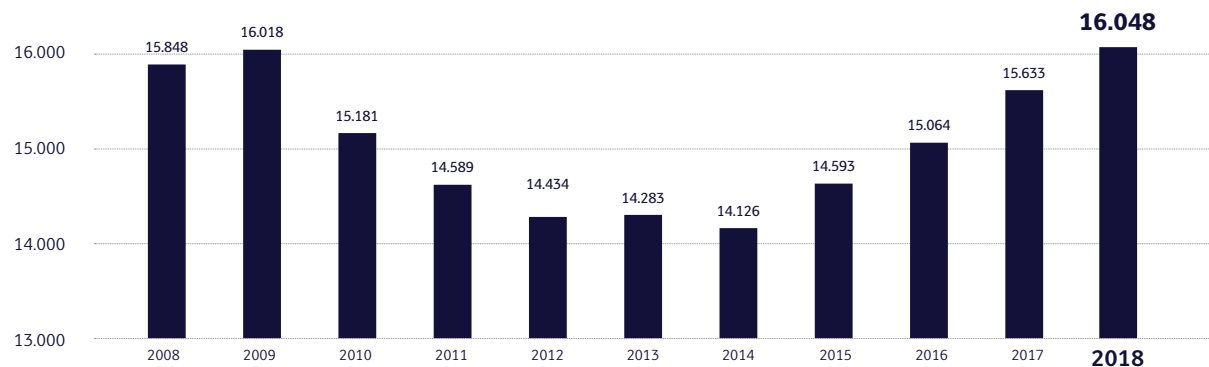
Anm.: Omsætningen er opgjort som samlet salg i mia. kr. i løbende priser.

Kilde: Danmarks Statistik / FIKS33

FORTSAT STIGNING I MEDARBEJDERSTABEN

I årene efter krisen skete der en personaletilpasning. Færre og færre medarbejdere varetog opgaverne med revision på landets kontorer. I perioden 2009 til 2014 faldt antallet af ansatte i branchen fra knap 16.000 til 14.000. Siden 2014 har der igen været solid vækst i antallet af medarbejdere, som er vokset for fjerde år i træk. I 2018 var der 16.048 fuldtidsbeskæftigede i revisorbranchen.

Udvikling i antal fuldtidsansatte, 2008-2018

Anm.: Beskæftigelsen er beregnet som et simpelt gennemsnit af antal fuldtidsansatte i hvert kvartal i et givent år. I beregningen for 2018 indgår kun de første tre kvartaler.

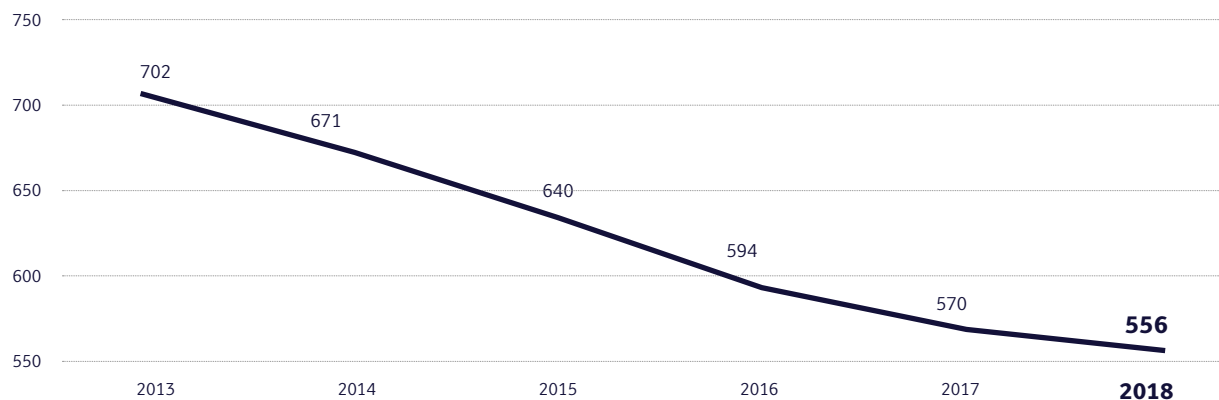
Kilde: Tal leveret af Dansk Erhverv på baggrund af Danmarks Statistik – Beskæftigelse for lønmodtagere (BFL), der er baseret på virksomhedens indberetning til e-indkomst.

KONSOLIDERING I BRANCHEN

Den hastige teknologiske og digitale udvikling har stor betydning for revisorbranchen. Kerneydelsen revision er mindre efterspurgt, bl.a. fordi revisionspligten er blevet lempet de seneste år, men også fordi kunderne har fået andre digitale alternativer. Til gengæld efterspørger kunderne i højere grad totalløsninger og specialiseret rådgivning inden for finansiering, cybersikkerhed, persondata, ESG (environmental social governance), internationalisering, intelligent økonomistyring, strategi og meget mere³. Den ændring i efterspørgselsmønsteret er en medvirkende årsag til den konsolidering, vi har været vidne til de seneste år.

Stigende kompleksitet i lovgivningen, flere og nye kundekrav til revisorerne og mange generationsskifter har også drevet konsolideringsbølgen. Konsolideringen kan ses på antallet af medlemsvirksomheder i FSR – danske revisorer, der siden 2013 er faldet med 21 pct. Det er forventningen, at bl.a. den teknologiske udvikling og forestående generationsskifter vil føre til yderligere konsolidering i de kommende år.

Antal medlemsvirksomheder, 2013-2018

Kilde: FSR – danske revisorer medlemsstatistik

³ Digital Transformation – FSR - danske revisorer (2018)

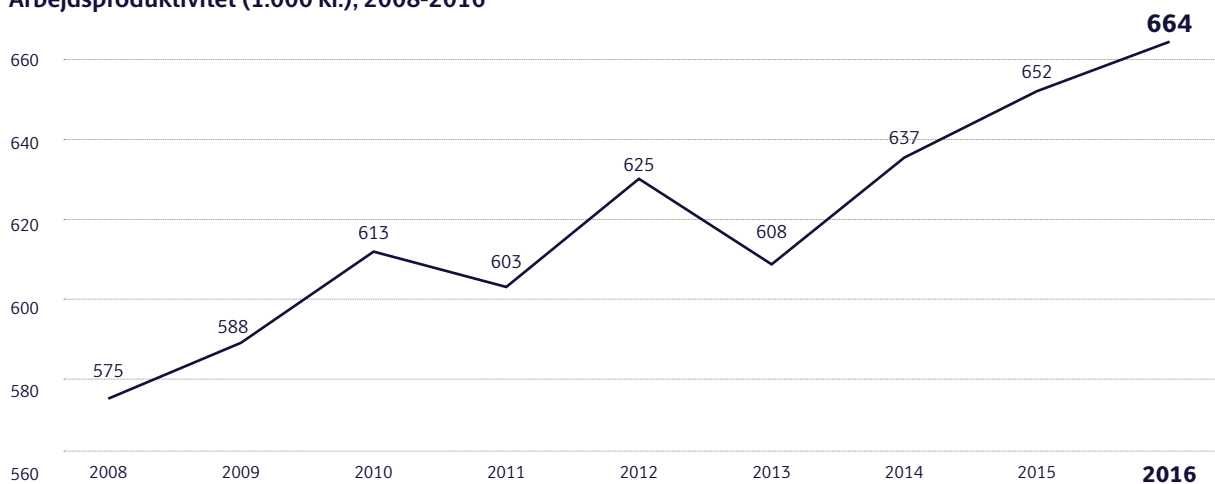
FLOT VÆKST I REVISORBRANCHENS PRODUKTIVITET I FORHOLD TIL ANDRE LANDE

En høj produktivitet er afgørende for væksten i branchen. En høj produktivitet kan bl.a. opnås ved konkurrence, brug af ny teknologi og et højt uddannelsesniveau.

Arbejdsproduktiviteten måles ved værditilvæksten per årsværk. Værditilvæksten er forskellen mellem markedsværdien på produktionen og forbruget til produktion af råvare. Dvs. at arbejdsproduktiviteten er værdiforøgelsen per årsværk i virksomheden.

Siden 2008 er arbejdsproduktiviteten i branchen steget fra 575.000 kr. til 664.000 kr., hvilket er en produktivitetstigning på 15 pct. fra 2008 til 2016⁴. Den positive vækst i arbejdsproduktiviteten er afspejlet i den positive udvikling i omsætningen i de seneste år.

Arbejdsproduktivitet (1.000 kr.), 2008-2016

Anm.: Arbejdsproduktivitet er beregnet som værditilvækst per antal årsværk (i 1.000 kr.) for branchegruppen "Revision og Bogføring".

Kilde: Danmarks Statistik (REGN1)

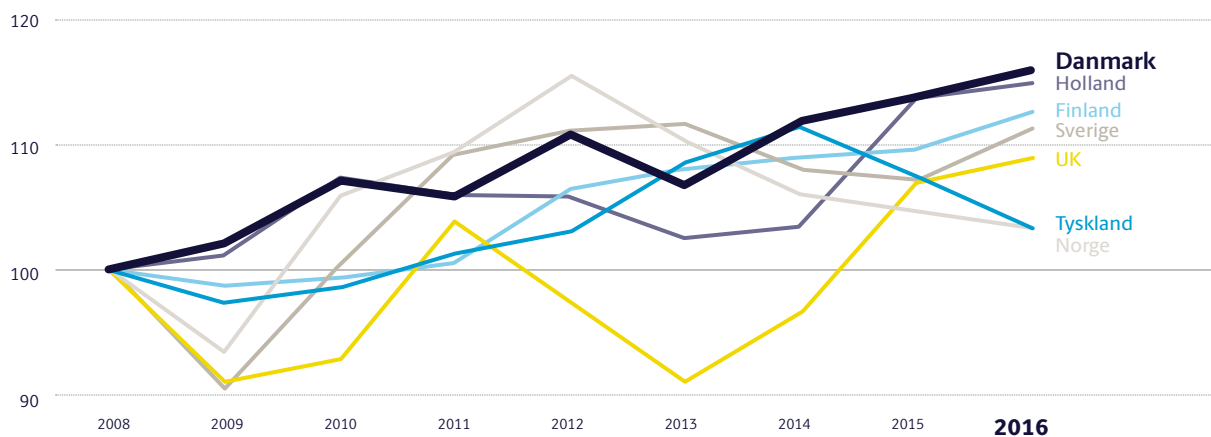
Væksten i arbejdsproduktiviteten kan skyldes flere forhold. Et forhold, der kan have bidraget til øget arbejdsproduktivitet er fx branchens stigende uddannelsesniveau. Revisorbranchen har en stærk uddannelsestradition, der betyder at alle revisorer løbende bliver efteruddannet, hvilket alt andet lige medfører et generelt løft i uddannelsesniveauet i branchen. Et andet forhold, der kan have haft betydning for den stigende arbejdsproduktivitet er den automatisering af rutineopgaver, der finder sted i branchen i disse år. Andre forhold der kan have betydning, er forbedringer i kapitalapparatet (maskiner, bygninger, redskaber, som indgår i produktionen).

I forhold til andre sammenlignelige lande i EU har de danske virksomheder i revisorbranchen sammen med de hollandske haft den højeste vækst i perioden 2008 til 2016. Til gengæld er der forskellige årsager til væksten i arbejdsproduktiviteten i de to lande. Danmark har haft en positiv udvikling i værditilvæksten i størstedelen af årene i perioden, som overstiger den moderate vækst i beskæftigelsen, hvilket vil sige, at medarbejderne producerer mere. Omvendt har Holland haft negativ vækst i både beskæftigelse og værditilvækst i størstedelen af perioden, men med størst fald i beskæftigelsen.

⁴ Danmarks Statistik opgør revisorbranchen under branchegruppe "Revision og Bogføring", som ud over revisionsfirmaer også består af virksomheder, der yder virksomhedsøkonomisk rådgivning og bogføring. Denne branchegruppe er den bedste indikator for tilstanden og udviklingen i revisorbranchen.

Danmark har ligeledes haft en relativt større stigning i værditilvæksten i forhold til beskæftigelsen sammenlignet med de øvrige lande.

Vækst i arbejdsproduktivet i udvalgte lande (indeks 2008=100), 2008-2016

Anm.: Arbejdsproduktivet er beregnet som værditilvækst per antal årsværk (i 1.000 kr) for branchegruppen "Revision og bogføring".

Kilde: Eurostat (sbs_na_1a_se_r2)

Selvom branchen har oplevet en flot vækst i arbejdsproduktiviteten siden 2008 og også har en fin produktivitetsvækst i forhold til andre sammenlignelige lande, er det stadig vigtigt fortsat at øge produktiviteten i branchen. Og her spiller digitalisering allerede en stor rolle, men vil forventeligt få en endnu mere afgørende rolle i fremtiden, da digitaliserede virksomheder typisk har en højere produktivitet.

Gennem fx automatisering af manuelle processer, integration af systemer på tværs og data analytics kan revisionsvirksomhederne effektivisere manuelle og ressourcetunge processer og øge kvaliteten af deres arbejde. I stedet kan revisorerne så fokusere på mere værdiskabende produkter til kunderne, der kræver specialiseret viden og kompetencer.

I takt med at erhvervslivet gennemgår en digital omstilling, vil efterspørgslen efter rådgivning inden for automatisering, jobfunktioner, tilpasning til lovgivning, sikkerhedsforanstaltninger i forhold til it-systemer og persondata stige. Det åbner op for nye forretningsområder for revisorerne. Med deres specialiserede viden og forretningsviden kan revisorer rådgive og hjælpe med den digitale omstilling. Det kræver dog samtidig, at revisorerne vedbliver med at efteruddanne sig, så de har den specialiserede viden og kompetencer til at kunne rådgive.

Branchegrupperingen Vidensservice, hvori revisionsvirksomheder er placeret, har et relativt højt digitaliseringsniveau⁵. Der har bl.a. været en relativt stor stigning i virksomheder, der anvender cloud computing services, og som har oplevet en effektivisering af arbejdsgange internt i virksomheden som følge heraf. Til gengæld er anvendelsen af nye og mere avancerede teknologier som fx anvendelse af maskinlæring, kunstig intelligens, big data analyse og internetforbundne sensorer ikke nær så udbredt⁶. Det dækker imidlertid over store forskelle internt i branchen. De store revisionshuse er således digitale frontløbere og på mange felter foran deres kunder.

Selvom store dele af revisorbranchen har taget imod den digitale omstilling, er det nødvendigt fortsat at udvikle nye ydelser og anvende de digitale muligheder til at optimere sagsgange og kompetencer. På den måde kan den høje produktivitetsudvikling i branchen bibeholdes.

⁵ Danmarks Statistik – It-anvendelse i virksomhederne (2018)

⁶ Redegørelsen om Danmarks Digitale Vækst (2019)

RÅDGIVNING FYLDER STADIGT MERE HOS REVISORERNE

De seneste år er branchens indtjening rykket mod nye forretningsområder som fx andre regnskabstjenester og serviceydelser, regnskabsanalyse mv. Men revision, regnskab og skatterådgivning er stadig rygraden og den største indtægtskilde for branchen.

Fra 2012 til 2016 steg omsætningen som helhed i revisorbranchen betydeligt, som vist tidligere i analysen. I samme periode er omsætningsandelen fra Revisionsvirksomhed faldet med knap 10 procentpoint, mens der ligeledes var et fald i omsætningsandelen fra Udarbejdelse af regnskaber. Til gengæld er andelen fra Andre regnskabstjenester og Andre serviceydelser hver steget med knap 6 procentpoint.

Branchens omsætning fordelt på serviceydelser (pct.), 2012-2016

Serviceydelse (pct.)	2012	2014	2016
Revisionsvirksomhed	41,0	34,4	31,4
Udarbejdelse af regnskaber	19,0	19,8	15,9
Andre regnskabstjenester	6,6	6,5	12,4
Skatterådgivning, inklusiv selvangivelse og selskabsskat	11,3	12,4	12,1
Bogføring	12,0	11,2	11,9
Andre serviceydelser i.a.n.	5,7	11,1	11,5
Regnskabsanalyse	2,4	2,8	2,6
Lønregnskaber	1,5	1,2	1,8
Tjenester ifm. konkurs og bestyrelse af konkursboer	0,5	0,4	0,5

Anm.: Serviceydelser for branchegruppen "Revision og bogføring".

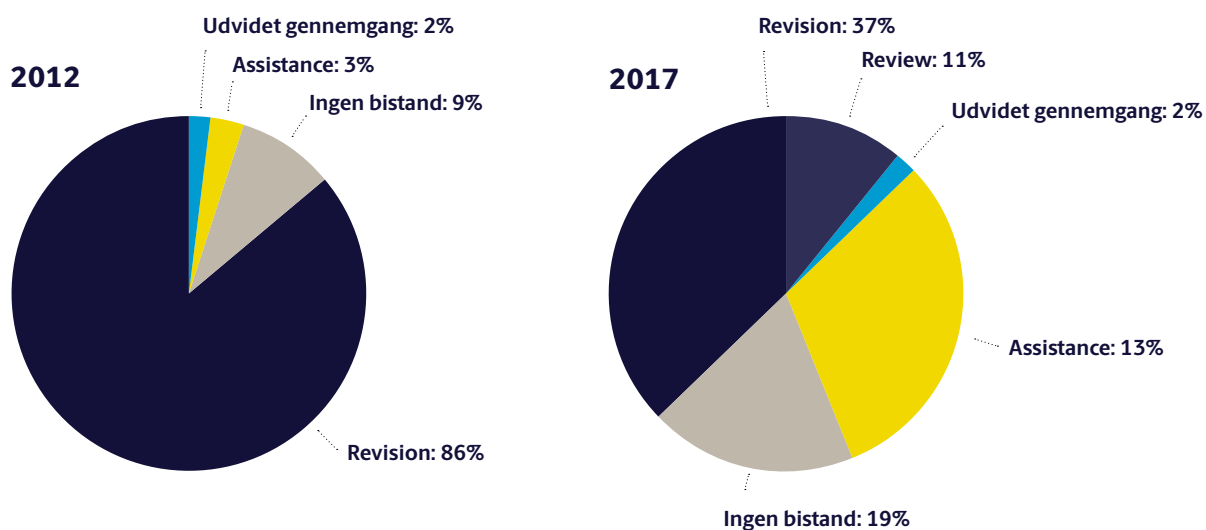
Kilde: Danmarks Statistik (SERV1406)

At omsætningsandelen fra revisionsvirksomhed og udarbejdelse af regnskaber er faldet så markant på få år skyldes bl.a., at flere og flere selskaber fravælger revision af regnskabet som følge af lempelser i revisionspligten. Men det skyldes også som nævnt tidligere, at kunderne efterspørger mere rådgivning, nye erklæringer, data analytics mv.

I 2017 afleverede 272.767 selskaber i Danmark et regnskab. 37 pct. af regnskaberne blev revideret. 11 pct. af selskaberne fik udvidet gennemgang af regnskabet⁷. En mindre andel på to pct. af selskaberne valgte en review-erklæring, mens 31 pct. af selskaberne fik assistance til opstilling af regnskabet. Endelig fravalgte 19 pct. af selskaberne helt at få en revisorerklæring på årsregnskabet. I 2012 blev hele 86 pct. af regnskaberne revideret mod 37 pct. i 2017, det vil altså sige et fald på 49 procentpoint, mens andelen, der helt har fravalgt revision, er steget med 10 procentpoint i perioden 2012 til 2017.

Forskydningen over mod andre serviceydelser er derfor både et resultat af den lempede revisionspligt, men også et udtryk for, at kunderne i stigende grad efterspørger nye ydelser, rådgivning, nye erklæringer, data analytics mv.

Fordelingen af erklæringer i regnskaber i 2012 og 2017 (pct.)

Anm.: Opgørelsen er afgrænset til at indeholde selskaber med regnskabsperiode afsluttet i perioden 1.1.12-31.12.12 og 1.1.17-31.12.17. Koncernregnskaber er ikke indeholdt i opgørelsen.

Kilde: Experian og FSR-beregninger

⁷ Udvidet gennemgang blev introduceret i 2013 som en ny ydelse, der kan vælges af alle selskaber i regnskabsklasse B.

REVISIONSVIRKSOMHEDER ER REPRÆSENTERET I HELE LANDET

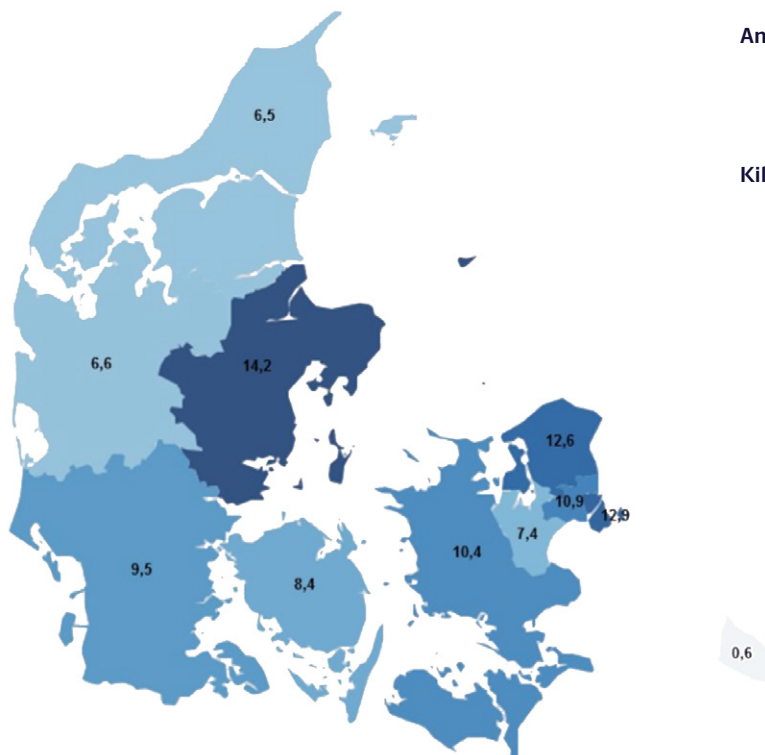
Revisionsvirksomheder skal godkendes af Erhvervsstyrelsen og stå opført i deres offentlige register for at måtte udføre erklæringsopgaver efter revisorloven. Godkendte revisionsvirksomheder er en samlet betegnelse over fire typer af godkendte revisionsvirksomheder: statsautoriserede, registrerede, godkendte og §17-revisionsvirksomheder⁸. Over halvdelen (55,7 pct.) er registrerede revisionsvirksomheder, godt en tredjedel (36,6 pct.) er statsautoriserede revisionsvirksomheder, 6,5 pct. er godkendte revisionsvirksomheder, og de sidste 1,2 pct. er §17-revisionsvirksomheder.

Revisionsvirksomhederne er relativt jævnt fordelt i landet, dog med en højere koncentration omkring de større byer. Knap en fjerdedel af revisionsvirksomhederne ligger i og omkring København, mens 14,2 pct. er placeret i Østjylland, 12,6 pct. i Nordsjælland.

Langt størstedelen (64,4 pct.) er anpartsselskaber, 16,8 pct. er enkeltmandsvirksomheder, og 10,4 pct. er aktieselskaber. De resterende revisionsvirksomheder er interessentskaber, foreninger, iværksætterselskaber, selskaber med begrænset ansvar mv.

63 pct. er registreret inden for branchen Bogføring og revision, 23 pct. er inden for brancherne Finansielle og ikke-finansielle holdingselskaber, og de øvrige revisionsvirksomheder er registreret under en række forskellige brancher. Over halvdelen af holdingselskaberne ejer andre revisionsvirksomheder.

Placering af godkendte revisionsvirksomhed er (pct.), 2019

Anm.: Opgørelsen indeholder godkendte revisionsvirksomheder d. 12. marts 2019. Figuren indeholder ikke revisionsvirksomheder på Grønland, Færøerne og øvrige udland.

Kilde: CVR og FSR-beregninger

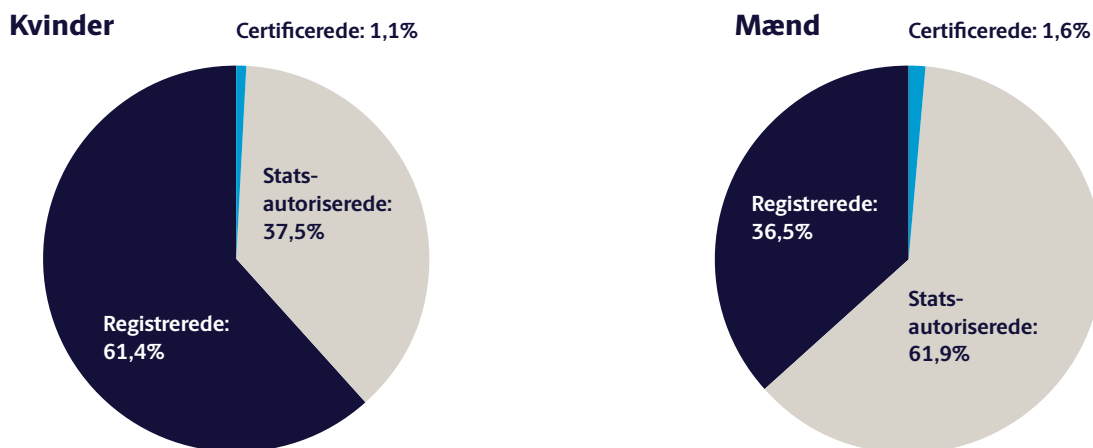
⁸ For statsautoriserede revisionsvirksomheder gælder det, at majoriteten af stemmerettighederne skal være ejet af en statsautoriseret revisor eller statsautoriseret revisionsvirksomhed. For registrerede revisionsvirksomheder gælder det, at majoriteten af stemmerettighederne skal være ejet af en registreret revisor eller registreret revisionsvirksomhed. Godkendte revisionsvirksomheder er godkendt efter 8. direktiv i et andet EU-medlemsland, hvis revisionsvirksomheden eller revisor er godkendt i et andet EU-land eller EØS-land efter regler, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber. Og §17-revisionsvirksomheder er landøkonomiske foreningers rådgivningskontorer, der er tilknyttet eller drives under Landbrug & Fødevarer. Revisorerne i disse virksomheder må alene udføre opgaverne for fysiske og juridiske personer, der driver landbrugsvirksomhed, og hos hvem rådgivningskontoret i et regnskabsår ikke har en større andel af sin omsætning end 5 pct. (se bekendtgørelse om register over godkendte revisorer og revisionsvirksomheder).

DE FLESTE GODKENDTE REVISORER ER MÆND

I 2019 er der 3.356 godkendte revisorer. Godkendte revisorer er en samlet betegnelse over tre typer af godkendte revisorer: statsautoriserede, registrerede og certificerede⁹. 57 pct. er statsautoriserede revisorer, 41 pct. er registrerede revisorer, og 2 pct. er certificerede revisorer. Langt størstedelen af de godkendte revisorer er mænd, således er kun 1 ud af 5 revisorer kvinder. Kønsfordelingen har ikke ændret sig i branchen siden 2013.

Mandlige revisorer er i langt højere grad statsautoriserede, mens kvinderne er registrerede revisorer. Omkring 1/3 af kvindelige revisorer er statsautoriserede, mens det er 2/3 af mændene (og den omvendte fordeling gør sig gældende i forhold til registrerede revisorer).

Typer af godkendte revisorer fordelt på køn (pct.), 2019

Anm.: Opgørelsen indeholder godkendte revisorer d. 12. marts 2019.

Kilde: CVR og FSR-beregninger.

⁹ Certificerede revisorer er statsautoriserede revisorer, der er valgt som underskrivende revisor for finansielle virksomheder (pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringselskaber). Finanstilsynet certificerer disse revisorer.